Finanțat de Uniunea Europeană
NextGenerationEU

Planul Național de Redresare și Reziliență

STRATEGIA PENTRU GUVERNARE DESCHISĂ ÎN ROMÂNIA 2025-2030

- MAI APROAPE DE CETĂȚENI -

CUPRINS

LISTĂ ABREVIERI 3

CUVÂNT ÎNAINTE 5

1. INTRODUCERE 6

2. VIZIUNEA 7

3. CONCEPTE-CHEIE ÎN MATERIA GUVERNĂRII DESCHISE 8

4. PRIORITĂȚILE, POLITICILE ȘI CADRUL LEGAL EXISTENT 10

5. ANALIZA CONTEXTULUI ȘI DEFINIREA PROBLEMELOR 12

6. OBIECTIV GENERAL ȘI OBIECTIVE SPECIFICE 25

7. PROGRAME 25

8. REZULTATELE AȘTEPTATE 28

9. INDICATORII 29

10. PROCEDURI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE 29

11. INSTITUȚIILE RESPONSABILE 31

12. IMPLICAȚIILE BUGETARE ȘI SURSELE DE FINANȚARE 33

13. IMPLICAȚIILE ASUPRA CADRULUI JURIDIC 33

14. ANEXE 34

LISTĂ ABREVIERI

Nr. crt.	Abreviere	Termen abreviat
1.	ADR	Autoritatea pentru Digitalizarea României
2.	AEP	Autoritatea Electorală Permanentă
3.	ANAF	Agenția Națională de Administrare Fiscală
4.	ANR	Agenția Națională pentru Romi
5.	CES	Consiliul Economic și Social
6.	CNC	Comitetul Național de Coordonare
7.	CNCD	Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
8.	CPM	Cancelaria Prim-Ministrului
9.	DRI	Departamentul pentru Relații Interetnice
10.	INA	Institutul Național de Administrație
11.	MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
12.	MAI	Ministerul Afacerilor Interne
13.	MAE	Ministerul Afacerilor Externe
14.	MAPN	Ministerul Apărării Naționale
15.	MCPDC	Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic
16.	MEDAT	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului
17.	MC	Ministerul Culturii
18.	MDLPA	Ministerul Dezvoltării Lucrărilor Publice și Administrației
19.	MEN	Ministerul Energiei
20.	MEC	Ministerul Educației și Cercetării
21.	MF	Ministerul Finanțelor
22.	MIPE	Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
23.	MJ	Ministerul Justiției
24.	MMAP	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
25.	MMFTSS	Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale
26.	MS	Ministerul Sănătății
27.	MTI	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii
28.	OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
29.	OGD	Date Guvernamentale Deschise
30.	OGP	Open Government Partnership
31.	ONG	Organizații Neguvernamentale
32.	OUG	Ordonanță de Urgență
33.	PNA	Plan Național de Acțiune
34.	PNRR	Planului Național de Redresare și Reziliență
35.	RUTI	Registrul Unic al Transparenței Intereselor
36.	SEAP	Sistemul Electronic de Achiziții Publice

Nr. crt.	Abreviere	Termen abreviat
37.	SEN	Sistemul Electronic Național
38.	SGG	Secretariatului General al Guvernului
39.	SNA	Strategia Națională Anticorupție
40.	UE	Uniunea Europeană

CUVÂNT ÎNAINTE

Stimați cetățeni ai României,

Acest document de Strategie a fost elaborat într-o perioadă marcată de schimbări rapide și de provocări complexe, fiind imperativă o abordare proactivă și transparentă în modul în care guvernele interacționează cu cetățenii lor.

Conceptul de guvernare deschisă este unul cu implicații profunde, care nu se limitează doar la ideea de transparență și acces la informații, ci se extinde și la participarea cetățenilor în procesul decizional, la responsabilitatea guvernului față de cetățeni și la crearea de instituții puternice și incluzive.

Guvernarea deschisă este un angajament fundamental față de democrație și față de valorile de bază ale unei societăți moderne, un angajament pe care Guvernul României și-l asumă.

În acest context, guvernarea deschisă nu este doar un scop în sine, ci este un mijloc de a atinge obiectivele noastre comune: o guvernare mai eficientă, mai transparentă și mai responsabilă, care să aducă beneficii tangibile pentru toți cetățenii.

Strategia pentru Guvernare Deschisă stabilește direcțiile principale, obiectivele și acțiunile concrete pe care le vom întreprinde pentru a atinge aceste obiective.

Este important de menționat că această Strategie este a românilor, a cetățenilor noștri.

Astăzi, mai mult ca oricând, este esențial să construim punți solide între guvern și societatea civilă, mediul de afaceri, mediul academic și toate celelalte părți interesate.

Vă invităm pe toți să fiți parte activă în implementarea acestei Strategii, să ne oferiți feedback și să colaborăm în vederea atingerii obiectivelor noastre comune.

Cu încredere în puterea colaborării și a angajamentului nostru comun, să continuăm demersurile către o guvernare mai deschisă și mai responsabilă pentru toți.

Prim-ministrul României

Marcel CIOLACU

1. INTRODUCERE

Elaborarea unei Strategii pentru Guvernare Deschisă la nivelul României reprezintă o etapă crucială în modernizarea administrației publice românești, care va conduce la creșterea transparenței în procesele publice precum și la îmbunătățirea participării părților interesate în procesul de luare a deciziei la nivel central, precum și la nivelul comunităților locale.

Deși în ultimii 25 de ani, la nivelul Guvernului, au fost realizate eforturi semnificative pentru a îmbunătăți relațiile dintre administrația publică și părțile interesate și de a crea un cadru legislativ favorabil implicării acestora în procesele decizionale, se constată lipsa unei abordări strategice privind guvernarea deschisă, ceea ce conduce la o înțelegere limitată și un impact redus asupra administrației românești în ceea ce privește valoarea și metodele guvernării deschise.

Începând cu anul 2018, Secretariatul General al Guvernului a preluat oficial responsabilitatea de coordonare și monitorizare a implementării inițiativelor de guvernare deschisă. Aceste inițiative includ politici privind accesul liber la informațiile publice, transparența decizională și creșterea capacității administrației de implementa principiile guvernării deschise. Cu toate acestea, cadrul legal și instituțional existent pentru acest scop este încă unul limitat.

În România, conceptul de „guvernare deschisă" nu are o definiție legală, însă cadrul legislativ include o serie de reglementări legate de guvernarea deschisă, precum: accesul la informații publice, participarea publică, digitalizarea, consultarea, datele deschise, transparența, anticorupția, spațiul civic etc.

La nivel internațional, definiția conceptului de guvernare deschisă este oferită de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), potrivit căreia guvernarea deschisă „*este o cultură a guvernării care promovează principiile transparenței, integrității, responsabilității și participării părților interesate în sprijinul democrației și al creșterii incluzive*".

La momentul actual există inițiative ale instituțiilor publice din România de implementare a principiilor și practicilor guvernării deschise, însă acestea nu sunt sustenabile pe termen lung, având în vedere faptul că nu există o viziune unitară asupra obiectivelor, mecanismelor și mijloacelor specifice pentru practicile participative, la toate nivelurile administrației.

Astfel, în întreaga administrație publică din România, se remarcă o lipsă a culturii guvernării deschise, la baza căreia se află, în principal, inexistența unei abordări structurate și integrate a domeniului dar și insuficiența instrumentelor de implicare civică prin care să se încurajeze și faciliteze implicarea părților interesate în procesele decizionale elaborate la nivel național, dar mai ales la nivel local. Totodată, administrația publică din România nu dispune de instrumentele și competențele necesare pentru a putea gestiona eficient creșterea extinsă și dinamica mediului asociativ, nereușind astfel să creeze condițiile pentru dezvoltarea unei societăți civile solide, informate și participative.

În aceste condiții, se resimte necesitatea de a consolida cadrul strategic, legislativ și procedural pentru coordonarea și implementarea eficientă a inițiativelor de guvernare deschisă. **Așadar, formularea politicilor publice și luarea deciziilor la nivel central și local necesită un parteneriat autentic și o implicare reală a societății civile.**

Constatăm că, deși România înregistrează un istoric de implementare a unor inițiative în sfera guvernării deschise, nu există un mecanism durabil de monitorizare a politicilor, bazat pe un sistem transparent de raportare și pe evaluări ex-post. În plus, există necesitatea stringentă ca îmbunătățirile la nivel normativ să reflecte într-o manieră cât mai cuprinzătoare și proximă situația identificată prin intermediul mecanismelor de monitorizare, respectiv prin datele agregate specifice proceselor de evaluare a calității aspectelor relevante pentru domeniul guvernării deschise.

De asemenea, implicarea părților interesate în elaborarea și implementarea reformelor este redusă, iar dialogul real între parteneri este rar, în ciuda existenței structurilor instituționale relevante pentru acest scop. În acest context, lipsa încrederii manifestată ca un simptom nedorit în sfera publică românească reprezintă un aspect care poate fi corectat prin asumarea, la nivel guvernamental, a unui document strategic cu rol inițiator și coordonator pentru crearea unui ansamblu instituțional democratic viabil.

Având în vedere necesitățile constatate, SGG a elaborat prezenta Strategie pentru Guvernare Deschisă, care va fi implementată în perioada **2025-2030.**

Strategia pentru Guvernare Deschisă în România va contribui la depășirea impactului limitat, necoordonat și neunitar anterior al inițiativelor guvernamentale din domeniul guvernării deschise, stabilind clar, la toate nivelurile administrației, cadrul pentru obiective, resurse și modalități de implementare (Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei - anexa nr. 1 la prezenta Strategie și Planul de monitorizare și evaluare a stadiului de implementare - anexa nr. 2 la prezenta Strategie).

Strategia are la bază progresele înregistrate de România în domeniul guvernării deschise, seturile de recomandări ale OECD Open Government Review of Romania și OECD Civic Space Review of Romania, publicate în anul 2023, precum și exemple de bune practici din alte țări europene și este realizată în urma unui proces amplu de consultare cu părțile interesate (autoritățile publice și societatea civilă), ce a presupus organizarea a opt pre-consultări publice în toate regiunile României, la nivelul anului 2024, ca parte a procesului de elaborare a Strategiei.

Elaborarea Strategiei pentru Guvernare Deschisă în România reprezintă un progres important pentru țară, având numeroase beneficii ce influențează pozitiv diverse aspecte ale funcționării sale democratice și sociale.

Strategia a beneficiat de contribuția principalilor actori interesați (prin intermediul consultărilor), ceea ce asigură un nivel ridicat de asumare.

2. VIZIUNEA

Prin implementarea prezentei Strategii se va crea și consolida o cultură a guvernării deschise, care promovează principiile transparenței, integrității, responsabilității și participării părților interesate.

Astfel, guvernarea deschisă va deveni un element central pentru dezvoltarea unei administrații publice mai eficiente, mai transparente și mai incluzive, care va:

1. oferi părților interesate acces la informații publice într-un mod transparent, accesibil și ușor de înțeles, în conformitate cu legislația în vigoare;
2. promova și facilita participarea activă părților interesate în procesul decizional și în elaborarea politicilor publice, oferindu-le oportunități reale de a-și exprima opiniile și preocupările;
3. fi responsabilă și transparentă în acțiunile realizate, oferind justificări adecvate pentru deciziile luate și răspunsuri întrebărilor și preocupărilor părților interesate;
4. respecta și proteja drepturile fundamentale ale cetățenilor și va promova diversitatea și incluziunea în toate aspectele guvernării și în luarea deciziilor;
5. crește și menține încrederea cetățenilor prin comportament etic, onestitate și acțiuni consecvente pentru binele public.

În acest context, prin implementarea acțiunilor propuse în prezenta Strategie, se urmărește ca până în anul 2030 să fie creat un cadru instituțional coerent de implementare a politicilor în domeniul guvernării deschise pentru creșterea încrederii și calității interacțiunii dintre cetățeni și instituțiile statului.

Principalele domenii pe care se va concentra România în ceea ce privește guvernarea deschisă se referă la:

- întărirea dialogului dintre instituțiile publice și societatea civilă;
- consolidarea încrederii în instituțiile publice;
- îmbunătățirea responsabilității și eticii guvernamentale;
- promovarea transparenței și a participării;
- promovarea leadership-ului și competențelor în guvernare deschisă;
- implicarea internațională în promovarea guvernării deschise.

De asemenea, Strategia pentru Guvernare Deschisă a României prevede măsuri care asigură:

- integrarea principiilor guvernării deschise în legislație;
- promovarea parteneriatelor și colaborării;
- dezvoltarea unei infrastructuri tehnologice și instituționale durabile, necesară guvernării deschise;
- formarea angajaților din instituțiile publice în domeniul guvernării deschise;
- promovarea unei culturi organizaționale a instituțiilor publice care să sprijine și să promoveze principiile guvernării deschise;
- crearea de mecanisme de monitorizare a implementării inițiativelor de guvernare deschisă;
- transparența proceselor bugetare și financiare.

3. CONCEPTE-CHEIE ÎN MATERIA GUVERNĂRII DESCHISE

Înțelegerea conceptelor-cheie este esențială pentru asigurarea clarității, orientării și responsabilității în eforturile de implementare a Strategiei.

România a înregistrat progrese importante în domeniul guvernării deschise, dar implementarea principiilor acesteia continuă să întâmpine provocări din cauza lipsei unei definiții clare la nivel național și a abordării neunitare a conceptelor cheie.

Așa cum a fost arătat în introducere, la nivel internațional definiția guvernării deschise este oferită de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, incluzând concepte cheie precum: transparența, integritatea, responsabilitatea și participarea părților interesate.

Prima definiție a guvernării deschise în România se conturează în cadrul Strategiei pentru Guvernare Deschisă a României, această propunere fiind rezultată în urma pre-consultărilor publice organizate în cele 8 regiuni ale României, fiind astfel creată împreună cu toate părțile interesate relevante și având următoarea formă:

„Guvernarea Deschisă reprezintă procesul prin care guvernul și instituțiile publice răspund nevoilor cetățenilor, valorificându-le implicarea, aplicând principiile transparenței, integrității, responsabilității și participării părților interesate în sprijinul democrației și al creșterii incluzive.”

Conceptele cheie din domeniul guvernării deschise, pentru care există definiții la nivel internațional, dar și la nivel național, sunt prezentate în cele ce urmează:

Termen	Definiție
Transparența	Reprezintă angajamentul autorităților de a oferi acces liber la informațiile publice și de a comunica deschis cu cetățenii. Transparența implică publicarea proactivă a datelor relevante pentru cetățeni, inclusiv decizii, bugete și alte informații administrative, astfel încât societatea să fie informată corect și complet cu privire la activitatea guvernamentală (Open Government Partnership).

Participarea părților interesate	Se referă la implicarea cetățenilor în procesul decizional, prin consultări, dezbateri și alte forme de participare activă. Acest concept promovează democratizarea deciziilor prin oferirea posibilității cetățenilor de a contribui la soluționarea problemelor de interes public (OECD). Participarea publică este procesul prin care publicul influențează și controlează, alături de alți actori sociali, acele inițiative de dezvoltare, decizii și modalități de alocare a resurselor care îi afectează în mod direct (Banca Mondială). Participarea publică reprezintă efortul organizat al unor grupuri, prin care se urmărește să se obțină creșterea controlului asupra resurselor și instituțiilor cu atribuții de reglementare, în condițiile în care grupurile respective nu au acces nici la resurse, nici la decizie (United Nations Research Institute for Social Development).
Responsabilitatea	Guvernele deschise își asumă o responsabilitate clară față de acțiunile lor, permițând cetățenilor și instituțiilor de control să evalueze și să monitorizeze eficacitatea și etica actelor publice. Responsabilitatea implică audituri, raportări publice și mecanisme de feedback care să asigure o guvernare bazată pe performanță (Transparency International, 2021)
Integritatea	Integritatea implică respectarea valorilor etice, anticorupție și comportamentului moral în administrația publică. Promovarea unui climat de integritate este crucială pentru a preveni abuzurile de putere și a spori încrederea publică în instituțiile guvernamentale. Instituțiile care se angajează să respecte standarde înalte de integritate consolidează o guvernare deschisă și responsabilă (Transparency International, 2023).
Dreptul la informație	Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau securitatea națională. Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice. Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea dreptului la antenă. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică (Constituția României, republicată, Art. 31 – Dreptul la informație).
Informație de interes public	Orice informație care privește activitățile sau rezulta din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației (Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare).
Date Guvernamentale Deschise (OGD)	Date în format prelucrabil automat ce pot fi utilizate în mod liber, reutilizate și redistribuite de către oricine în orice scop (Legea nr. 179/2022 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public).
Obligația de transparență	Obligația autorităților administrației publice de a informa și de a supune dezbaterii publice proiectele de acte normative, de a permite accesul la luarea deciziilor administrative și la minutele ședințelor publice (Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările ulterioare).
Colaborarea	Colaborarea presupune parteneriate între instituțiile publice, cetățeni, sectorul privat și organizațiile societății civile pentru rezolvarea provocărilor sociale. Ea facilitează co-crearea politicilor și inițiativelor de interes comun, promovând

	astfel o abordare integrată și multidisciplinară a guvernării (United Nations, 2022).
Incluziunea	Promovează accesul egal al tuturor grupurilor din societate la procesele de guvernare și la beneficiile deciziilor publice. Incluziunea este esențială pentru asigurarea unei reprezentări echitabile și pentru integrarea tuturor categoriilor sociale în procesul decizional (Open Government Partnership, 2022).
Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă (OGP)	Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă (Open Government Partnership – OGP) este un acord internațional ce vizează angajarea guvernelor în promovarea transparenței, combaterea corupției și utilizarea noilor tehnologii pentru a consolida actul de guvernare și dialogul cu cetățenii.
Societate civilă	Societatea civilă se referă la toate formele de acțiune socială întreprinse de către persoane fizice sau de către grupuri care nu au legătură cu autorități ale statului și nici nu sunt gestionate de acestea (Eur Lex).

4. PRIORITĂȚILE, POLITICILE ȘI CADRUL LEGAL EXISTENT

În contextul elaborării Strategiei pentru Guvernare Deschisă în România, este esențială identificarea și înțelegerea priorităților, politicilor, practicilor și a cadrului legal existente la nivel național și european. Aceste elemente nu numai că influențează cuprinsul Strategiei, dar au impact chiar și asupra implementării efective, fiind în strânsă corelație cu prioritățile generale ale Guvernului României. Dintre acestea, menționăm:

- Constituția României, republicată;
- Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 123/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 878/ 2005 privind accesul publicului la informația privind mediul, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 870/2006 cu privire la aprobarea Strategiei pentru îmbunătățirea sistemului de elaborare, coordonare și planificare a politicilor publice la nivelul administrației publice centrale, cu modificările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 561/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat în România, cu modificările și completările ulterioare;

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 137/2020 privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Secretariatului General al Guvernului, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 1269/2021 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție 2021-2025 și a documentelor aferente acesteia;
- Hotărârea Guvernului nr. 379/2022, privind aprobarea Metodologiei de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare și actualizare a strategiilor guvernamentale;
- Hotărârea Guvernului nr. 831/2022 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică;
- Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 179/2022 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public;
- Ordinul secretarului general al Guvernului nr. 1056/2022 privind regulile minime de transparență în privința cadrului de colaborare recomandat dintre decidenții de la nivelul autorităților administrației publice centrale și locale și persoanele interesate din societatea civilă, în vederea promovării inițiativelor de politică publică;
- Decizia Prim-Ministrului nr. 181/2024 privind constituirea Comitetului interinstituțional pentru elaborarea, implementarea și monitorizarea Strategiei pentru guvernare deschisă în România.

De asemenea, în procesul de elaborare al prezentei Strategii au fost avute în vedere următoarele **convenții, tratate și declarații în domeniul guvernării deschise semnate/ratificate de România:**

Convenție, tratat, declarație	Anul aderării/ratificării
Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice – Articolul 25	1968/1974
Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu (Convenția de la Aarhus)	1998-2000
Declarația de la Varșovia: CĂTRE O COMUNITATE DE DEMOCRAȚII	2000
Convenția Națiunilor Unite privind corupția	2003/2004
Declarația pentru o Guvernare Deschisă (Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă)	2011
Recomandarea Consiliului OCDE privind guvernarea deschisă (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică)	2020
Recomandarea (UE) 2023/2836 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la promovarea implicării și a participării efective a cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesele de elaborare a politicilor publice	2023

Mai mult, Strategia recunoaște importanța alinierii la politicile și instrumentele europene care influențează practicile de guvernare deschisă, aceasta fiind elaborată în deplină concordanță cu inițiativele și angajamentele asumate la nivel european, precum:

- *Semestrul European*, care oferă un cadru pentru coordonarea politicilor economice și structurale, promovând în același timp transparența în procesul de guvernare.
- *Pactul de Stabilitate și Creștere*, care subliniază necesitatea unui management financiar transparent la nivelul statelor membre.
- *Deceniul Digital*, care încurajează transformarea digitală a societății și economiei, aspect esențial pentru implementarea unor practici deschise și participative.
- *Better Regulation,* care pune accent pe îmbunătățirea proceselor de reglementare prin consultare publică și implicarea părților interesate.

Prin aceste direcții, strategia contribuie la consolidarea practicilor europene de guvernare deschisă, asigurând o administrație publică transparentă, responsabilă și centrată pe cetățean.

5. ANALIZA CONTEXTULUI ȘI DEFINIREA PROBLEMELOR

Contextul actual din România în materia guvernării deschise este unul de tranziție și dezvoltare, fiind esențială cunoașterea și înțelegerea atât a parcursului României în crearea de politici și practici în domeniu, cât și a provocărilor curente și lacunelor existente pentru a dezvolta soluții eficiente și sustenabile.

Elemente ale guvernării deschise au început să apară în România odată cu adoptarea primei Constituții democratice în anul 1991 care reglementează dreptul persoanelor de a avea acces la orice informație de interes public, garantează dreptul cetățenilor la petiții și inițiativă legislativă, precum și libertatea de exprimare și dreptul la adunare pașnică. De asemenea, constituția promovează egalitatea și nediscriminarea, inclusiv în ceea ce privește dreptul la identitate, drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și protecția specială a persoanelor cu dizabilități.

Începând cu anul 2000, România a început să își consolideze eforturile pentru promovarea și implementarea principiilor guvernării deschise prin crearea unui cadru legal amplu în diferite domenii. Dintre actele normative adoptate putem menționa:

- **Ordonanța nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare,** care a fost elaborată cu scopul de a crea cadrul pentru: exercitarea dreptului la libera asociere, promovarea valorilor civice, ale democrației și statului de drept, urmărirea realizării unui interes general, local sau de grup, facilitarea accesului asociațiilor și fundațiilor la resurse private și publice, parteneriatul dintre autoritățile publice și persoanele juridice de drept privat fără scop patrimonial și respectarea ordinii publice;
- **Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public**, **cu modificările și completările ulterioare,** adoptată și pusă în practică cu scopul de a asigura dreptul oricărei persoane la acces liber și neîngrădit la orice informație de interes public, contribuind astfel la creșterea transparenței instituțiilor și autorităților publice;
- **Ordonanța nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 233/2002, cu modificările și completările ulterioare,** care stabilește modul de exercitare de către cetățeni a dreptului de a adresa autorităților și instituțiilor publice petiții formulate în nume propriu, precum și modul de soluționare a acestora;
- **Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare** stabilește procedurile necesare pentru a asigura transparența în procesele decizionale ale autorităților și instituțiilor care utilizează fonduri publice de la nivel local și central, având rolul de facilita procesul de consultare și participare a cetățenilor și rolul de a promova responsabilitatea autorităților publice;
- **Legea nr. 109/2007 privind reutilizarea informațiilor din instituțiile publice**, cu **modificările și completările ulterioare,** reglementează condițiile publicării și reutilizării informațiilor existente în instituțiile publice, inclusiv în vederea creării unor noi produse și servicii informaționale.

În cadrul eforturilor de modernizare a administrației publice, au fost dezvoltate o serie de practici și instrumente care au sprijinit deschiderea față de cetățean și au consolidat

transparența guvernamentală. Aceste inițiative au avut ca scop principal creșterea accesului la informație, facilitarea participării publice și îmbunătățirea relației dintre autorități și cetățeni.

Astfel, în 2001, a fost înființat Ministerul Informațiilor Publice (MIP), care a jucat un rol fundamental în inițierea proiectelor, devenite ulterior Legea nr. 544/2001 privind accesul la informații de interes public și Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională. MIP avea ca principale atribuții elaborarea și implementarea politicii naționale privind informațiile publice promovarea și monitorizarea acesteia, precum și armonizarea legislației naționale cu normele UE. În 2002, MIP a înființat 10 Oficii Teritoriale de Informare Publică (OTIP) pentru a sprijini implementarea Legii nr. 544/2001, oferind suport și instruire instituțiilor publice locale. În același an, MIP a lansat o campanie de informare pentru a depăși barierele în aplicarea legii și a publicat *Ghidul cetățeanului*, pe care l-a diseminat în teritoriu. Între 2001 și 2003, MIP a monitorizat aplicarea unitară a acestor legi și a raportat anual progresul către Guvern și părțile interesate.

În 2003, după desființarea Ministerului Informațiilor Publice, atribuțiile acestuia au fost preluate de Agenția pentru Strategii Guvernamentale (ASG), aflată sub autoritatea Guvernului. ASG a continuat activitatea de strategie și monitorizare a accesului la informațiile de interes public și a transparenței instituționale privind accesul la informații și transparența instituțională, publicând în anul 2003 „Manualul transparenței în administrația publică", care detalia necesitatea accesului informatizat la informațiile de interes public.

Din 2005, ASG, devenită Direcția pentru Strategii Guvernamentale (DSG), a reprezentat Guvernul României la reuniunile Rețelei comunicatorilor de informație europeană "Clubul de la Veneția". DSG a reeditat în anul 2008 „Manualul transparenței în administrația publică" și a lansat în anul 2009 Ghidul „Transparența în administrația publică", un pas important realizat de aceasta fiind reprezentat de publicarea pe site-ul *publicinfo.ro*, a rapoartelor anuale de monitorizare a aplicării Legilor nr. 544/2001 și nr. 52/2003, incluzând recomandări pentru publicarea proactivă a seturilor de date de interes public.

Un alt pas cheie în istoria guvernării deschise în România este constituit de aderarea României la inițiativa globală Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă /Open Government Partnership (OGP) în anul 2011, care a avut un impact semnificativ asupra transparenței și responsabilității instituțiilor și autorităților publice din România, precum și asupra creșterii participării cetățenilor la viața publică. Prin aderarea la OGP, România și-a asumat angajamente concrete pentru promovarea transparenței, participării cetățenilor și colaborării între diferitele părți interesate, care sunt revizuite și actualizate periodic, pentru a reflecta prioritățile naționale și evoluțiile internaționale.

În anul 2016 a fost înființat Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic, principala autoritate publică ce avea atribuții în guvernarea deschisă, în 2017 acesta fiind transformat în Ministerul Consultării Publice și Dialogului Social, iar în 2018 desființat, toate atribuțiile acestuia fiind preluate de Secretariatul General al Guvernului. Dintre realizările înregistrate în această perioadă putem menționa: adoptarea *Memorandumului cu tema: Creșterea transparenței și standardizarea afișării informațiilor de interes public* și a *Memorandumului cu tema: Instituirea Registrului Unic al Transparenței Intereselor (RUTI)*, continuarea demersurilor de monitorizare a aplicării legislației în domeniul liberului acces la informațiile de interes public, realizarea evidenței unice a persoanelor juridice cu statut de utilitate publică, precum și lansarea platformelor E-consultare și Registrul Unic al Transparenței Intereselor (RUTI).

Tot în anul 2016, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) a realizat o evaluare a guvernanței publice în România, care a inclus aspecte referitoare la guvernarea deschisă și care a constatat faptul că:

- **România avea adoptată o legislație privind accesul la informație** (Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și

completările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 123/2002 privind normele metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 109/2007 privind reutilizarea informațiilor din instituțiile publice, cu modificările și completările ulterioare, Memorandumul Guvernului privind creșterea transparenței și standardizarea publicării informațiilor de interes public;

- **România avea adoptate documente naționale privind implicarea cetățenilor** (Legea nr. 52/2003, republicată, cu modificările ulterioare, Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Ghid de consultare publică eficientă pentru administrația publică centrală și locală (2016);
- **România avea un birou responsabil cu coordonarea orizontală a guvernării deschise** împărțit între două instituții (Cancelaria Prim-Ministrului și MCPDC);
- se afla în curs de elaborare **un mecanism de coordonare a guvernării deschise**, care includea și organizațiile societății civile;
- **nu exista o strategie națională pentru guvernare deschisă;**
- **exista un mecanism de finanțare a inițiativelor guvernamentale deschise aplicabil la nivelul instituțiilor responsabile pentru implementarea fiecărui proiect;**
- **se realiza monitorizarea și evaluarea inițiativelor de guvernare deschisă.**

În ceea ce privește comunicarea cu părțile interesate, evaluarea din 2016 a evidențiat atât eforturile de succes în creșterea gradului de conștientizare a guvernării deschise, cât și unele aspecte care necesită îmbunătățiri, respectiv:

- **progrese:**
    - website-ul ogp.gov.ro - lansat în 2013, care centraliza informații și contribuia la creșterea gradului de conștientizare a principiilor guvernării deschise.
    - existența MCPDC - prin colaborarea cu administrația publică și societatea civilă, MCPDC a încercat să crească gradul de cunoaștere și respectare a legilor privind accesul la informații și implicarea cetățenilor.
- **limitări identificate:**
    - înțelegerea limitată a beneficiilor guvernării deschise în administrația publică - deși există eforturi de informare, o parte din administrație nu pare să înțeleagă pe deplin avantajele implementării principiilor guvernării deschise;
    - implicare publică redusă - participarea activă în procesele de guvernare deschisă era limitată la doar câteva organizații ale societății civile (ONG-uri);
    - lipsa unor programe concrete de instruire și dezvoltare a capacității funcționarilor publici cu privire la guvernarea deschisă limita eficiența eforturilor de implementare;
    - incapacitatea structurilor specifice de a identifica și delimita, în mod dedicat, legislația deja existentă în România care include reglementări specifice componentelor de guvernare deschisă, prin care entitățile publice pot astfel demonstra o viziune unitară asupra domeniului.

În domeniul accesului la informații și transparenței, evaluarea a evidențiat următoarele progrese:

- responsabilitate centralizată - MCPDC deținea responsabilitatea coordonării și monitorizării liberului acces la informații de interes public;

- activități de consolidare - MCPDC a întreprins diverse acțiuni pentru a îmbunătăți implementarea legii privind accesul la informații, inclusiv actualizarea normelor metodologice și monitorizarea a 1.740 de instituții publice ;
- Memorandumul privind transparența - Memorandumul Guvernului din 2016 oferea îndrumări și modele pentru publicarea proactivă a informațiilor de interes public, contribuind la creșterea gradului de transparență;
- răspunsuri centralizate - Fiecare minister avea desemnați responsabili cu informarea publică care să gestioneze cererile de informații și să asigure respectarea procedurilor prevăzute de lege;
- rolul ONG-urilor și mass-media – S-a remarcat rolul ONG-urilor și mass-media în utilizarea strategică a deciziilor instanțelor de judecată pentru a influența pozitiv respectarea legii de către instituțiile publice;
- combaterea corupției - Registrul Unic al Transparenței Intereselor care avea ca scop să facă publice informațiile despre domeniile de interacțiune dintre ministere, mediul de afaceri și ONG-uri, contribuind la lupta împotriva corupției;
- platformă centralizată - website-ul transparenta.gov.ro, care se afla în curs de dezvoltare și își propunea să centralizeze cererile și răspunsurile privind informațiile, facilitând accesul publicului la aceste date.

În domeniul implicării cetățenilor în procesul decizional, evaluarea a evidențiat următoarele progrese:

- cadru legal - Legea nr. 52/2003 garantează implicarea cetățenilor în luarea deciziilor;
- raportare - Fiecare minister trebuie să elaboreze rapoarte anuale care includ informații despre gradul de implicare a cetățenilor (număr de acte adoptate după consultare publică, număr de comentarii primite și incluse, număr de întâlniri publice organizate etc.);

Începând cu anul 2018, Secretariatul General al Guvernului (SGG) a preluat responsabilitățile și atribuțiile în promovarea și implementarea principiilor de guvernare deschisă în România, ceea ce a reprezentat un element fundamental pentru abordarea coordonată a domeniului.

De asemenea, aderarea României, prin Secretariatul General al Guvernului, la Recomandarea Consiliului OCDE privind guvernarea deschisă, în 2020, a marcat un pas esențial pentru adoptarea unei abordări coordonate și strategice în acest domeniu. Prin acest angajament, România și-a asumat consolidarea transparenței instituționale, creșterea accesului publicului la informații și promovarea implicării părților interesate în procesele decizionale, în vederea alinierii la standardele internaționale promovate de OCDE.

Astfel, în perioada 2018 – prezent, SGG a coordonat diverse inițiative care au vizat dezvoltarea practicilor existente/crearea unei serii de practici și instrumente în administrație, și care au sprijinit deschiderea față de cetățean, promovarea transparenței și implicarea activă a publicului în procesul decizional.

În scopul creșterii competențelor funcționarilor publici, au fost organizate sesiuni de formare privind accesul la informații, transparența decizională și implementarea principiilor guvernării deschise. De asemenea, au fost furnizate sesiuni dedicate creșterii capacității organizațiilor neguvernamentale. Aceste cursuri sunt esențiale pentru consolidarea unui cadru de lucru bazat pe deschidere, colaborare și responsabilitate.

Un alt instrument relevant în contextul guvernării deschise este reprezentat de *evaluările anuale realizate de SGG pe baza rapoartelor de implementare ale Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările*

ulterioare, și ale *Legii nr . 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare,* evaluări ce au un rol crucial în monitorizarea și îmbunătățirea proceselor de guvernare deschisă, fiind urmate de recomandări adresate autorităților și instituțiilor publice.

La nivelul anului 2022, **un progres important** pentru România a fost reprezentat de adoptarea Hotărârii Guvernului nr. 830/2022 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 123/2002 și a Hotărârii Guvernului nr. 831/2022 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, care reprezintă primele instrumente cu forță normativă relevantă privind uniformizarea procedurilor de implementare ale Legilor nr. 544/2001 și nr. 52/2003, acte normative determinante pentru domeniul guvernării deschise în România.

De asemenea, cu scopul de a standardiza practicile autorităților publice în aplicarea legislației privind accesul la informații de interes public și a legislației privind consultările publice, Guvernul României a elaborat totodată o serie de *materiale/documente suport/ghiduri*, respectiv:

- **Ghidul „Metodologie și proceduri pentru realizarea documentelor strategice”**, cu scopul de a contribui la uniformizarea datelor din cadrul documentelor strategice elaborate la nivel național.
- **Ghidul autorităților publice pentru accesul publicului la informația de mediu** aprobat prin Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr.1608/2024, cu scopul de a asigura o informare corectă a instituțiilor și autorităților publice în ceea ce privește drepturile și obligațiile reglementate de Convenția Arhus, ghidul având rolul de a facilita accesul la noțiunile de bază ale Convenției Aarhus în cazul soluționării cererilor de informații de mediu, în conformitate cu prevederile art. 4 al Convenției Aarhus.
- **Ghidul pentru abordarea inovativă a implicării cetățenilor în procesul decizional**, care oferă principii, metodologii și instrumente practice pentru a facilita implicarea cetățenilor în procesul decizional, prezentând studii de caz și bune practici.
- **Ghidul privind transparentizarea acordării finanțărilor nerambursabile din fonduri publice conform Legii nr. 350/2005**, cu modificările și completările ulterioare, cuprinzând orientări clare și detaliate privind procedurile și cerințele pentru transparentizarea procesului de acordare a finanțărilor nerambursabile din fonduri publice.
- **Propunerea de politică publică privind uniformizarea și eficientizarea mecanismului de finanțare în baza Legii nr. 350/2005**, cu modificările și completările ulterioare, realizată în cadrul angajamentului Transparentizarea acordării finanțărilor nerambursabile din fonduri publice conform Legii nr. 350/2005, cu modificările și completările ulterioare, cuprins în Planul Național de Acțiune 2020-2022 a Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership – OGP), ce include o evaluare a situației privind acordarea finanțărilor nerambursabile, identificând problemele și provocările, urmărind să standardizeze și să eficientizeze procesul de acordare a finanțărilor nerambursabile, reducând birocrația și inconsistențele.

Alte instrumente create cu scopul de a promova transparența și participarea publică sunt:

- E-CONSULTARE.GOV.RO este platforma online guvernamentală ce reunește proiectele de acte normative lansate în consultare publică la nivelul administrației centrale. Scopul acesteia este ca societatea civilă să poată participa în mod eficient la procesul decizional și a fost concepută drept soluție pentru creșterea predictibilității în

procesul de elaborare a actelor normative de la nivelul executivului. Administrată de Secretariatul General al Guvernului, platforma se actualizează săptămânal, recomandările transmise fiind gestionate de autoritățile inițiatoare conform legii;

- Sistemul Electronic Național (SEN), gestionat de Autoritatea pentru Digitalizarea României, care oferă acces la informații, proceduri și servicii de asistență pentru cetățeni și companii din UE. SEN include și registrul național al instituțiilor publice, legături de contact pentru instituțiile publice, și alte facilități precum depunerea declarațiilor la ANAF și registrul furnizorilor acreditați de servicii de certificare pentru semnătura electronică;
- Punctul de contact unic electronic (PCUe), la care este conectată administrația publică centrală și alte autorități competente și prin care se pot îndeplini, de la distanță, prin mijloace electronice, cu ușurință, ansamblul procedurilor și formalităților necesare pentru accesul la activitățile de servicii ale acestora, în special declarațiile, notificările sau cererile necesare pentru obținerea autorizării, inclusiv cererile de înscriere într-un registru și orice cereri de autorizare necesare pentru exercitarea activităților de servicii. PCUe permite accesul beneficiarilor la informații generale referitoare la anumite domenii de activitate și asigură transparentizarea fluxului administrativ în vederea soluționării anumitor cereri, printre acestea numărându-se și soluționarea petițiilor.
- RUTI – Registrul Unic al Transparenței Intereselor este platforma online guvernamentală prin intermediul căreia decidenții înscriu întâlnirile dintre aceștia și grupurile specializate care își manifestă, din proprie inițiativă, interesul pentru un anumit domeniu ce intră în competența de reglementare a administrației publice centrale și/sau locale în vederea promovării unei inițiative de politică publică, iar întâlnirile sunt afișate în mod public. Registrul stabilește un cadru de colaborare complementar și anterior procedurii legale de transparență decizională;
- CONECT – Catalogul organizațiilor neguvernamentale pentru evidență, consultare și transparență este platforma online guvernamentală creată cu scopul de a întări atât colaborarea între administrația publică și sectorul neguvernamental, cât și dezvoltarea relației cu organizațiile neguvernamentale. CONECT reprezintă un cadru transparent prin care SGG dorește să asigure accesul la informații, cu scopul de a prelucra cele mai bune idei sau proiecte venite din parte ONG-urilor;
- DATA.GOV.RO – Punct central de acces pentru seturile de date deschise livrate de autoritățile și instituțiile administrației publice, ajutând publicul să găsească, să descarce și să folosească informațiile generate și deținute de structurile administrative.

De asemenea, în ceea ce privește instrumentele existente în domeniul transparenței și participării cetățenești, la nivelul autorităților și instituțiilor publice, cetățenii sunt informați sau se pot informa în legătură cu activitatea desfășurată prin intermediul:

- spațiilor de afișaj din cadrul instituției (disponibile în toate instituțiile publice);
- website-urilor instituțiilor;
- Centrelor de Informare pentru Cetățeni (existente doar sporadic, la nivelul câtorva instituții din România), online, prin ședințele publice care sunt transmise prin internet (de obicei pe pagina de social media a instituției/pe website-ul instituției);
- **soluțiilor electronice pentru solicitarea informațiilor/petiții**:
    - portaluri dedicate unde cetățenii pot depune petiții și solicita informații;
    - platforme online pentru consultarea publică a proiectelor de acte normative, cum ar fi E-Consultare.

- **grupurilor de lucru organizate, respectiv**:
    - grupuri de lucru interministeriale sau interinstituționale care includ reprezentanți ai societății civile;
    - consultări periodice cu ONG-uri și alte organizații ale societății civile pe teme specifice.
- **structurilor consultative**, create la nivel local și național, care includ reprezentanți ai diferitelor segmente ale societății pentru a asigura un dialog constant între administrație și cetățeni (ex: Consiliul Economic și Social (CES), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD)).

Se observă așadar că, pe baza cadrului legislativ s-au construit de-a lungul timpului mecanisme și instrumente destinate asigurării transparenței și accesului la informații publice, precum și cele pentru participarea activă a cetățenilor.

Pe lângă acestea, au fost inițiate și implementate programe și proiecte care vizează creșterea nivelului de responsabilitate și participare a cetățenilor în procesul decizional. Din această categorie fac parte:

- **Strategiile Naționale Anticorupție** care au completat cadrul politicilor publice implementate la nivelul României cu scopul de a promova și susține guvernarea deschisă. Până în prezent au fost elaborate 3 astfel de strategii, Strategia Națională Anticorupție pe perioada 2021-2025, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1269/2021, fiind documentul strategic în vigoare. Scopul Strategiilor Naționale Anticorupție a fost reprezentat de implementarea unei reforme în domeniul integrității și anti-corupției, prin măsuri de combatere a corupției și de promovare a integrității și transparenței, contribuind puternic la creșterea încrederii cetățenilor în instituțiile publice.
- **Planurile Naționale de Acțiune, realizate ca urmare a aderării României la Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă**. Până în prezent au fost implementate 6 astfel de planuri, care încorporează peste 70 de angajamente referitoare la guvernarea deschisă. Obiectivele determinate în cadrul Planurilor Naționale de Acțiune OGP au fost strâns legate și complementare cu cele stabilite în Strategiile Naționale Anticorupție, ambele subsumându-se aceluiași scop global al îmbunătățirii integrității funcției publice, transparenței și responsabilizării actului de guvernare .

La momentul actual, majoritatea responsabilităților legate de guvernarea deschisă sunt gestionate de către Secretariatul General al Guvernului (SGG), fiind preluate la centrul guvernului în anul 2018, ceea ce a reprezentat un element fundamental pentru abordarea coordonată a domeniului. Această inițiativă a condus la dezvoltarea unei serii de practici și instrumente în administrație, care au sprijinit deschiderea față de cetățean, promovarea transparenței și implicarea activă a publicului în procesul decizional.

Secretariatul General al Guvernului reprezintă un pion crucial în guvernarea deschisă, având multiple roluri prin care promovează și pune în practică principiile guvernării deschise, respectiv:

- elaborarea și promovarea de politici publice și acte normative în domeniile guvernării deschise, consultării publice, transparenței, accesului la informații de interes public;
- derularea de relații bilaterale cu ministerele și instituțiile cu atribuții în domeniile guvernării deschise, consultării publice, transparenței, accesului la informații de interes public;
- contribuirea la creșterea capacității Guvernului de a pune în practică politici publice pentru o guvernare deschisă, participativă, responsabilă și performantă, inclusiv privitor la relația cu societatea civilă;

- contribuirea la creșterea capacității autorităților și instituțiilor publice de a aplica legislația privitoare la transparența decizională și liberul acces la informațiile de interes public;
- acordă suport și colaborează cu ministerele de resort, în condițiile legii, în ceea ce privește activitatea structurilor din cadrul ministerelor, cu atribuții legate de politicile publice pentru o guvernare deschisă, participativă, responsabilă și performantă;
- coordonează activitatea de publicare și actualizare a informațiilor pe portalul privind transparența decizională www.e-consultare.gov.ro și pe portalul privind Registrul unic al transparenței intereselor, www.ruti.gov.ro.

În plus, Secretariatul General al Guvernului asigură expertiză pentru fundamentarea politicilor și strategiilor de cooperare cu mediul asociativ, sens în care:

- coordonează, monitorizează și evaluează strategiile guvernamentale în domeniul creșterii capacității operaționale a organizațiilor neguvernamentale și a politicilor de cooperare cu mediul asociativ, derulate de către autorități și instituții publice;
- facilitează crearea unor mecanisme instituționale de consultare și cooperare cu mediul asociativ și promovează inițiativele acestuia pentru reprezentarea legitimă a sectorului în formularea și implementarea politicilor guvernamentale;
- realizează cadrul de dialog între Guvern și organizațiile neguvernamentale, pe tema priorităților de politică publică, asumate de Guvern în domeniul dezvoltării organizațiilor neguvernamentale;
- contribuie la creșterea capacității Guvernului de a pune în practică politici publice privind relația cu organizațiile neguvernamentale legal constituite, inclusiv cu partenerii sociali;
- acordă suport și colaborează cu ministerele de resort, în condițiile legii, în ceea ce privește activitatea structurilor din cadrul ministerelor cu atribuții privind relația cu organizațiile neguvernamentale, în vederea identificării nevoilor comune și generarea de soluții, care să îmbunătățească serviciile livrate către actorii neguvernamentali;
- elaborează propuneri pentru organizarea unui sistem de finanțare deschis, accesibil, durabil și strategic pentru organizațiile societății civile din România.

De asemenea, Secretariatul General al Guvernului (SGG), prin structurile de specialitate, este responsabil de implementarea unei serii de reforme în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență, aprobat în data de 29 octombrie 2021 de către Comisia Europeană. Adoptarea Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR) a subliniat dezideratul României de a îmbunătăți cadrul său strategic de politică privind guvernarea deschisă prin includerea unui angajament de a dezvolta o Strategie pentru Guvernarea Deschisă și prin implementarea unor reglementări și instrumente care să sprijine consultările publice și accesul liber la informațiile de interes public.

Strategia va avea menirea de a conduce la îndeplinirea Țintei nr. 407 din PNRR, prin care se urmărește îmbunătățirea procesului de consultare publică și de implicare a părților interesate prin creșterea cu 20% a numărului de proiecte de acte legislative care fac obiectul consultării publice și al implicării părților interesate la nivel central, până în anul 2026 și care prevede elaborarea și aprobarea unei strategii pentru guvernare deschisă.

Aceasta are la bază progresele înregistrate de România în domeniul guvernării deschise, rezultatele pre-consultărilor derulate în anul 2024, rezultatele monitorizărilor realizate de SGG în domeniul accesului la informații și transparenței decizionale, precum și recomandările OECD din rapoartele „Civic Space Review of Romania" și „Open Government Review of Romania".

Aspecte privind progresele înregistrate de România în domeniul guvernării deschise:

Chiar dacă relația dintre administrația publică și societatea civilă a beneficiat progresiv de preocuparea Guvernului de a asigura garanții legale pentru participarea societății civile la procesele decizionale de acum aproape 20 de ani, României îi lipsește încă o abordare strategică privind guvernarea deschisă și cadrul de dezvoltare a societății civile, conducând la o înțelegere și impact redus în administrația românească a valorii și mijloacelor guvernării deschise.

La momentul actual, România are un cadru legislativ care susține transparența și accesul la informații, însă aplicarea eficientă a acestor reglementări rămâne o provocare din cauza unor practici administrative neunitare și a lipsei de resurse.

De-a lungul timpului au fost create mai multe portaluri și pagini de internet dedicate guvernării deschise, precum platforma E-Consultare. Cu toate acestea, lipsesc anumite funcționalități esențiale, cum ar fi un punct de acces unic pentru cererile de acces la informațiile de interes public și urmărirea acestor cereri. Deși există progrese în direcția creării unui ghișeu unic pentru toate paginile de internet dedicate guvernării deschise, arhitectura actuală este încă complexă și poate crea dificultăți pentru cetățeni în accesarea informațiilor și participarea la procesele decizionale.

Participarea publică, deși a înregistrat creșteri datorate implicării sectorului neguvernamental în procesele de guvernare, este limitată de factori ce țin de informarea și conștientizarea cetățenilor privind procesele civice. Strategia include inițiative menite să îmbunătățească cunoștințele și abilitățile cetățenilor în ceea ce privește drepturile lor de acces la informații, de consultare și participare publică.

Eforturile de a îmbunătăți transparența, responsabilitatea și participarea publică se dovedesc astfel a fi esențiale pentru consolidarea democrației și creșterea încrederii cetățenilor în instituțiile publice, totodată fiind esențiale inițiativele care vizează dezvoltarea sistemului public. Continuarea și intensificarea acestor eforturi, printr-o abordare coordonată este importantă pentru succesul pe termen lung al guvernării deschise în România.

Urmărind progresele României din 2012 până în prezent, în ce privește implementarea Planurilor Naționale de Acțiune, reținem ca măsuri implementate cu succes următoarele progrese:

- Lansarea portalului data.gov.ro, care a centralizat seturi de date guvernamentale deschise pentru acces public;
- Îmbunătățirea și extinderea funcționalităților pentru creșterea transparenței în achizițiile publice în Sistemul Electronic de Achiziții Publice (SEAP);
- Publicarea datelor privind rezultatele examenelor naționale și a altor statistici educaționale;
- Îmbunătățirea accesului public la informații privind calitatea aerului și alte date de mediu;
- Publicarea de date detaliate privind utilizarea fondurilor UE și naționale, pe website-urile ministerelor, contribuind la creșterea transparenței și responsabilității.

Guvernul României, sub coordonarea Secretariatului General al Guvernului, a înființat în anul 2016 Comitetul Național de Coordonare OGP (CNC), iar majoritatea ministerelor au desemnat funcționari publici de rang înalt și tehnicieni responsabili de procesul OGP, precum și funcționari dedicați implementării legislației aferente domeniului guvernării deschise. Cu toate acestea, impactul angajamentelor rămâne limitat în lipsa replicării acestora la nivel național. De asemenea, este necesară extinderea procesului la nivel local și susținerea autorităților în dezvoltarea de planuri de acțiune individuale.

Rezultatele pre-consultărilor derulate în anul 2024

Pentru elaborarea prezentei Strategii s-a realizat un proces amplu de consultare a părților interesate, fiind realizate întâlniri în toate regiunile României. Principalele aspecte care au reieșit în urma consultărilor se referă la faptul că:

- în societatea românească există disfuncționalități, iar acestea sunt cauzate atât de lipsa de resurse și interes a instituțiilor publice, cât și a cunoștințelor și implicării cetățenilor în stabilirea politicilor publice locale și neimplicarea acestora în consultările publice;
- gradul de digitalizare a autorităților publice este unul redus, iar consultările publice sunt fie organizate prea târziu, fie nu sunt gestionate cu responsabilitate;
- există o necesitate unanimă de colaborare între Guvern și părțile interesate, prin intermediul instrumentelor digitale;
- la nivelul societății civile se resimte o lipsă a procedurilor de bugetare participativă și a unor spații dedicate activităților societății civile;
- legislația prezintă vulnerabilități (recuzita normativ-juridică de reglementare este una stufoasă, disparată, neunitară și văduvită de proceduri simplificate/standarde legale, prin care poate fi eficientizată modalitatea de implementare);
- comunicarea intra și inter instituțională este deficitară;
- persoanele cu dizabilități nu au acces echitabil la consultări publice;
- este evidentă o nevoie acută de îmbunătățire a relației între mediul neguvernamental și instituțiile publice, astfel încât să se faciliteze un schimb de resurse valoros și să se acorde un suport adecvat ONG-urilor;
- există o recunoaștere a necesității revizuirii Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare, pentru a maximiza guvernarea deschisă și a îmbunătăți procesul de consultare cu societatea civilă;
- este nevoie de adoptarea unor legi specifice care să reglementeze și să îmbunătățească procesul de consultare publică;
- este necesară o mai bună adaptare a angajaților instituțiilor publice în relația cu cetățenii și o simplificare a limbajului instituțional pentru a facilita înțelegerea politicilor publice;
- există necesitatea de a promova participarea cetățenilor și de a asigura transparența în luarea deciziilor.

Rezultatele monitorizărilor realizate de SGG în domeniul accesului la informații și transparenței decizionale

Potrivit **„Sintezei rapoartelor anuale privind transparența decizională în administrația publică aferente anului 2022**[1]**”**, la nivelul autorităților publice se realizează un efort semnificativ pentru promovarea transparenței, participării și responsabilității în guvernare, cu accent pe colaborarea cu societatea civilă și asigurarea accesului la informații și procese decizionale pentru cetățeni. Cu toate acestea, autoritățile publice se confruntă cu o serie de probleme în ceea ce privește procesul de organizare a consultărilor publice, respectiv: dezinteres și absenteism, participanți care exprimă mai mult nemulțumiri și aduc critici generale, lipsa înțelegerii rolului dezbaterilor publice de către cei interesați și gradul redus de implicare a cetățenilor și a asociațiilor legal constituite.

[1] https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2024/01/Sinteza-rapoartelor-52.pdf

Sinteza evidențiază faptul că au fost constatate probleme și în ceea ce privește procesul de completare a rapoartelor anuale, observându-se faptul că:

- raportul nu se completează în integralitate sau datele transmise prezintă neconcordanțe, în ciuda actualizării legislației cu instrucțiuni specifice în 2022;
- unele autorități nu transmit raportul anual sau îl transmit după data limită de 15 mai, ceea ce indică probleme de conformitate și organizare;
- autoritățile cu atribuții în domeniu utilizează metode diferite de raportare, ceea ce afectează acuratețea datelor și implicit calitatea sintezei elaborate;
- mecanismul actual de raportare nu include posibilitatea verificării datelor privind calitatea activității sau disponibilitatea resurselor, făcând ca aceste informații să fie adesea subiective și nereprezentative pentru situația reală.

Aceste probleme evidențiază necesitatea unei standardizări mai riguroase a procesului de completare și raportare a datelor, precum și introducerea unor mecanisme de verificare pentru a asigura acuratețea și obiectivitatea informațiilor furnizate.

Pe de altă parte, **„Sinteza rapoartelor anuale privind implementarea de către autoritățile și instituțiile publice centrale și locale a legislației privind liberul acces la informațiile de interes public în anul 2022”** a reflectat faptul că autoritățile și instituțiile publice au implementat o serie de măsuri pentru a îmbunătăți procesul de asigurare a accesului la informațiile de interes public, respectiv:

- identificarea și publicarea din oficiu de noi categorii de informații;
- îmbunătățirea comunicării inter și intra-instituțională;
- diversificarea canalelor de comunicare a informațiilor;
- dezvoltarea site-ului instituției, reorganizarea modului de prezentare a informațiilor de interes public și actualizarea permanentă a acestora.

Aceste măsuri reflectă angajamentul autorităților și instituțiilor publice de a îmbunătăți transparența și de a facilita accesul la informații pentru cetățeni, fiind totodată pași importanți spre o guvernare deschisă și responsabilă.

Datele și informațiile furnizate reflectă o evoluție favorabilă a administrației publice către o mai mare deschidere și transparență. Instituțiile publice raportează progrese semnificative în promovarea accesului liber la informații și în îmbunătățirea comunicării cu cetățenii. Cu toate acestea, aceste date sunt în mare parte subiective și nu există un mecanism robust de evaluare a veridicității informațiilor furnizate. Lipsa unui sistem de verificare independent poate duce la discrepanțe și neconcordanțe în rapoartele prezentate de diferitele instituții. Aceasta subliniază necesitatea dezvoltării unor mecanisme de evaluare mai riguroase și standardizate, care să asigure acuratețea și fiabilitatea datelor raportate.

Recomandările din rapoartele OECD

Secretariatul General al Guvernului a colaborat cu OCDE pentru realizarea a două rapoarte fundamentale pentru viitoare demersuri din domeniul guvernării deschise de la nivel național, lansate în iulie 2023, după cum urmează: *Open Government Review of Romania și Civic Space Country Review of Romania*. Acestea au fost elaborate printr-un proces riguros de evaluare și consultare, implicând multiple părți interesate din sectorul public și societatea civilă, pentru a analiza în profunzime spațiul civic și practicile de guvernare deschisă din România.

Cele două rapoarte oferă o imagine a stării de fapt din România referitoare la domeniul guvernării deschise, protecția libertăților civice, a libertății presei, rolul organizațiilor societății civile și participarea cetățenilor în procesul decizional, conținând, de asemenea,

o serie de recomandări a căror implementare va genera alinierea statului român la standardele OCDE în domeniu.

Potrivit **Open Government Review of Romania**, instituțiile nu respectă termenul de 10 zile pentru răspunsurile la solicitările de acces la informații, folosind frecvent limita maximă de 30 de zile. Inițiativele pentru guvernare deschisă sunt fragmentate și izolate, lipsind o viziune guvernamentală unitară și robustă. Mai multe municipalități din România implementează inițiative de guvernare deschisă, precum bugetele participative și platformele digitale pentru implicarea cetățenilor. Totuși, implementarea acestor inițiative este inegală la nivel local. Întreaga analiză poate fi citită aici: https://www.oecd.org/en/publications/open-government-review-of-romania_ff20b2d4-en.html.

Recomandările cheie ale raportului vizează:

- Promovarea unei înțelegeri coerente a conceptului de guvernare deschisă la nivelul guvernului și integrarea beneficiilor acestuia în sectorul public și societate.
- Depunerea de eforturi suplimentare pentru creșterea capacității cetățenilor de a vedea, înțelege și monitoriza deciziile și activitățile guvernamentale.
- Permiterea și împuternicirea cetățenilor și a părților interesate de a participa și contribui la activitățile și deciziile guvernului.
- Continuarea proiectării primei Strategii de guvernare deschisă holistică și integrată a României (așa cum este prevăzut în ținta 407 din Planul de recuperare și reziliență) pentru a oferi o viziune clară a agendei de deschidere a guvernării.
- Consolidarea procesului OGP.
- Promovarea cadrelor și mecanismelor de guvernanță pentru o agendă integrată de guvernare deschisă.
- Dezvoltarea abilităților, conștientizării și cunoștințelor despre guvernarea deschisă în sectorul public și societatea civilă.
- Încurajarea monitorizării și evaluării reformelor în domeniul guvernării deschise.
- Utilizarea deplină a instrumentelor guvernamentale digitale pentru promovarea deschiderii.
- Promovarea trecerii către un stat deschis.
- Crearea unei agende dedicate pentru creșterea deschiderii legislativului („Parlament deschis”).

Pe de altă parte **Civic Space Country Review of Romania** evidențiază faptul că cetățenii și asociațiile întâmpină dificultăți în accesarea informațiilor publice din cauza fragmentării documentelor strategice și a actelor normative. Deși există legi care asigură transparența, precum Constituția, Legea nr. 52/2003 și Legea nr. 544/2001, vocea cetățenilor nu este suficient de bine reprezentată în procesul decizional. OCDE subliniază că un obstacol major este mecanismul de luare a deciziilor, afectat de frecventa utilizare de către Guvern a ordonanțelor de urgență.

Raportul evidențiază necesitatea de a îmbunătăți accesul la informații, reducerea timpilor de răspuns la solicitări, evitarea refuzurilor nejustificate și crearea unui organism independent de supraveghere pentru monitorizarea proceselor de acces la informații și publicarea datelor relevante. Întreaga analiză poate fi citită aici: https://www.oecd.org/en/publications/civic-space-review-of-romania_f11191be-en.html.

Din perspectiva guvernării deschise, Raportul Civic Space Country Review of Romania realizează o serie de recomandări în domenii precum:

- **Protecția libertăților civice:** Recomandări pentru apărarea drepturilor fundamentale, inclusiv libertatea de exprimare și de întrunire. Se sugerează monitorizarea discursului instigator la ură, educarea publicului și revizuirea legislației privind întrunirile publice.

- **Egalitate și nediscriminare:** Propuneri pentru protejarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale și combaterea discriminării, inclusiv reguli pentru incluziunea persoanelor de etnie romă, persoanelor cu dizabilități și persoanelor aparținând comunității LGBTI, cu accent pe educația civică.
- **Libertățile mass-media în era digitală**: Măsuri pentru protejarea presei, sporirea accesului la informații și transparența proprietății media, susținerea jurnalismului de investigație și promovarea alfabetizării media.
- **Mediul favorabil pentru organizațiile societății civile**: Recomandări pentru simplificarea înregistrării organizațiilor, îmbunătățirea transparenței și accesului la finanțare, și încurajarea participării active a acestora.
- **Participarea cetățenilor în procesul decizional:** Îmbunătățirea transparenței și eficienței consultărilor publice, dezvoltarea platformelor online de participare și dialogul cu părțile interesate.
- **Digitalizare și inteligență artificială:** Promovarea accesibilității digitale și utilizării etice a IA, cu monitorizarea impactului asupra libertăților civile și implicarea cetățenilor în dezvoltarea politicilor de IA.
- **Reducerea utilizării ordonanțelor de urgență:** Aplicarea acestora doar în situații excepționale, cu reforme legislative pentru asigurarea transparenței în utilizarea măsurilor de urgență.
- **Promovarea inovației în participare**: Experimentarea cu forme noi de participare publică, cum ar fi adunările deliberative și bugetarea participativă, și inițierea de proiecte pilot la nivel local.

Concluziile generale în urma analizei contextului, disfuncționalităților și aspectelor care trebuie corijate/optimizate în domeniul guvernării deschise

Deși la nivel teoretic situația este una favorabilă, în practică există o serie de probleme, respectiv:

1. Înțelegerea limitată și impactul redus asupra administrației românești privind valoarea și metodele guvernării deschise.
2. Un procent redus al instituțiilor publice din România cunosc și implementează efectiv principiile și practicile guvernării deschise.
3. Majoritatea instituțiilor/autorităților publice nu au o viziune clară asupra obiectivelor, mecanismelor și mijloacelor specifice necesare pentru a promova practicile participative la toate nivelurile administrației.
4. Există o lipsă a culturii transparenței în rândul multor instituții publice.
5. Deși există o varietate de ghiduri și instrumente aplicabile în diferite domenii ale guvernării deschise, aplicarea lor rămâne limitată.
6. Oferta limitată de cursuri de formare în domeniul guvernării deschise reprezintă o problemă.
7. Instrumentele digitale de implicare civică sunt insuficiente, ceea ce descurajează și îngreunează implicarea părților interesate în procesele decizionale, în special la nivel local.
8. Administrația publică din România nu dispune de instrumentele și competențele necesare pentru a gestiona eficient creșterea și dinamica mediului asociativ.
9. Implicarea părților interesate în elaborarea și implementarea reformelor este redusă, iar dialogul real între parteneri este rar.
10. Majoritatea instituțiilor publice au un număr redus de angajați responsabili de guvernarea deschisă, ceea ce afectează capacitatea de implementare eficientă a politicilor și practicilor asociate.
11. În România, există diverse rețele și inițiative în domeniul guvernării deschise, cum ar fi rețeaua coordonatorilor OGP și cluburile OGP create de SGG. Cu toate acestea,

lipsesc o rețea de experți în transparență la nivelul instituțiilor publice și o rețea integrată privind guvernarea deschisă. Această lipsă poate afecta colaborarea și schimbul de bune practici între instituțiile publice și poate încetini progresul în domeniul guvernării deschise în ansamblu.

Luând în considerare cele redate anterior, se observă nevoia unei **strategii clare și integrate,** care să ofere direcții precise și să sprijine toate instituțiile publice în adoptarea celor mai bune practici de transparență și deschidere.

6. OBIECTIV GENERAL ȘI OBIECTIVE SPECIFICE

Obiectiv general:

Crearea unui cadru instituțional coerent de implementare a politicilor în domeniul guvernării deschise pentru creșterea încrederii și calității interacțiunii dintre cetățeni și instituțiile statului.

Obiective specifice:

O.S. 1 Promovarea unei înțelegeri coerente a conceptului de guvernare deschisă și beneficiilor acestuia la nivelul societății;

O.S. 2 Consolidarea rolului de coordonare și suport al Secretariatului General al Guvernului în domeniul guvernării deschise;

O.S. 3 Consolidarea cadrului normativ în domeniul guvernării deschise;

O.S. 4 Crearea unui mediul favorabil pentru organizațiile societății civile din România;

O.S. 5 Creșterea transparenței și participării;

O.S. 6 Îmbunătățirea coordonării și integrării politicilor și practicilor guvernării deschise la nivelul întregului stat;

O.S. 7 Consolidarea protecției și promovării spațiului civic.

7. PROGRAME

Programele incluse în prezenta Strategie au rolul de a asigura implementarea obiectivelor generale și specifice, fiind configurate sub forma unor acțiuni concrete și complementare, beneficiind de resurse adecvate repartizate. Astfel, acțiunile principale (AP) ale Strategiei sunt următoarele:

AP1.1. Derularea unor campanii naționale de informare dedicate creșterii nivelului de cunoaștere și înțelegerii conceptului de guvernare deschisă și a beneficiilor acestuia, de către reprezentanții societății civile și ai administrației publice.

AP1.2. Dezvoltarea unui instrument pentru colectarea feedback-ului părților interesate cu privire la mecanismele instituționale și practicile din domeniul guvernării deschise și pilotarea acestuia la nivelul autorităților și instituțiilor publice.

AP1.3. Completarea website-urilor autorităților publice cu îndrumări privind procedurile aferente guvernării deschise pentru a informa părțile interesate despre drepturile lor într-un limbaj simplu.

AP1.4. Revizuirea/actualizarea instrucțiunilor, ghidurilor, documentelor suport existente în domeniul guvernării deschise și crearea unui centru de resurse accesibil gratuit și on-line.

AP1.5. Acțiuni de informare dedicate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile și minorităților naționale referitoare la instrumentele, practicile și legislația aferente domeniului guvernării deschise.

AP1.6. Promovarea bunelor practici în domeniul guvernării deschise la nivel local.

AP1.7. Sprijinirea creării de formate de lucru pentru guvernare deschisă la nivelul ministerelor pentru a stimula coordonarea și coerența între diferitele portofolii existente (de exemplu, relația cu societatea civilă, accesul la informație, consultarea publică).

AP1.8. Includerea unui curs privind guvernarea deschisă în curricula de formare pentru funcționarii publici.

AP1.9. Realizarea de parteneriate între Guvern și mediul academic pentru introducerea cursurilor din domeniul guvernării deschise în curricula facultăților cu profil socio-uman.

AP1.10. Organizarea de instruiri specifice dedicate funcționarilor publici din administrația centrală și locală pentru dezvoltarea de competențe în domeniul guvernării deschise.

AP1.11. Organizarea competiției naționale pentru guvernare deschisă pentru a recompensa inițiativele remarcabile implementate de administrația publică și societatea civilă.

AP2.1. Crearea unui Comitet Național pentru Guvernare Deschisă, coordonat de Secretariatul General al Guvernului și compus din reprezentanți ai administrației publice și societății civile.

AP2.2. Dezvoltarea capacității Secretariatului General al Guvernului de a coordona reformele guvernamentale în domeniul guvernării deschise la toate nivelurile de guvernare, inclusiv prin furnizarea de atribuții suplimentare de coordonare și supraveghere.

AP2.3. Elaborarea unei propuneri de înființare a unei autorități publice care să asigure monitorizarea, evaluarea și controlul aplicării legislației în domeniul guvernării deschise, cu un nivel adecvat de independență și capacitate operațională.

AP3.1. Revizuirea cadrului legal aferent petițiilor pentru a crește transparența rapoartelor de soluționare a petițiilor, pentru elaborarea acestora într-un format standardizat și pentru a permite centralizarea și publicarea acestora ca date deschise pe portalul național.

AP3.2. Introducerea unor noi prevederi în legislația privind accesul la informații de interes public, în scopul creșterii accesibilității informațiilor precum și sporirii incluziunii.

AP3.3. Revizuirea cadrului legal aferent organizării și desfășurării adunărilor publice pentru a îmbunătăți mecanismele de participare a cetățenilor la manifestații, de a facilita libertatea acestora de întrunire și pentru a proteja spațiul civic.

AP3.4. Revizuirea cadrului legal aferent transparenței decizionale pentru instituirea la nivel de legislație primară a metodelor suplimentare de consultare publică în vederea valorificării propunerilor societății civile.

AP4.1. Simplificarea sistemului de redirecționare a procentului de 3,5% din impozitul pe venit datorat statului în vederea sprijinirii organizațiilor nonprofit.

AP4.2. Instituirea unui mecanism de monitorizare a finanțărilor nerambursabile din fonduri publice acordate organizațiilor neguvernamentale, cu scopul de a crește încrederea publicului, de a identifica cele mai bune practici și de a optimiza alocarea resurselor.

AP4.3. Crearea unui instrument integrat pentru centralizarea datelor aferente organizațiilor neguvernamentale, facilitând astfel accesul la informații relevante, identificarea de noi oportunități de colaborare și simplificând procesele administrative

AP4.4. Simplificarea limbajului utilizat de administrația publică în relația cu cetățenii.

AP4.5. Sprijinirea autorităților și instituțiilor publice în operaționalizarea/ consolidarea structurilor pentru relația cu societatea civilă (conform prevederilor art. 51 din Ordonanța nr. 26/2000 *cu privire la asociații și fundații*, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare).

AP.4.6. Dezvoltarea capacității de acțiune colaborativă a Guvernului cu organizațiile societății civile pentru a spori gradul de pre-consultare în co-crearea de servicii publice inovative, pentru sporirea calității serviciilor publice oferite populației, inclusiv prin co-crearea de politici publice inventive și inovatoare, în acord cu provocările prefigurate la nivel național și internațional.

AP5.1. Organizarea a minim 1 pre-consultare anuală la nivelul fiecărui minister, dedicată preluării de propuneri din partea societății civile pentru setarea priorităților de politici.

AP5.2. Asigurarea funcționării portalurilor E-consultare.gov.ro, a Tabloului de bord creat de SGG și a platformei CONECT, precum și monitorizarea permanentă în scopul îmbunătățirii funcționalităților acestora.

AP5.3. Monitorizarea și evaluarea aplicării legislației în domeniul guvernării deschise.

AP5.4. Sistematizarea și îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare și evaluare a aplicării legislației din domeniul guvernării deschise.

AP5.5. Îmbunătățirea continuă a standardizării afișării din oficiu a informațiilor pe website-urile guvernamentale prin aplicarea integrală a modelului standard și prin promovarea publicării ca date deschise pe portalul data.gov.ro, a informațiilor de interes public disponibile ca date structurate/tabelare.

AP5.6. Acordarea de sprijin autorităților în vederea furnizării/ publicării ca date deschise pe portalul data.gov.ro, a informațiilor de interes public disponibile ca date structurate/tabelare.

AP5.7. Încurajarea inovației prin experimentarea de noi metode și practici participative (procese deliberative participative - jurii ale cetățenilor, adunări cetățenești, hackathoane, bugetare participativă etc.).

AP5.8. Crearea unui sistem online ușor de utilizat, care să permită cetățenilor și părților interesate să urmărească implementarea angajamentelor de guvernare deschisă .

AP6.1. Semnarea unui acord politic la nivel înalt privind statul deschis, pentru a oferi un sprijin puternic agendei guvernării deschise.

AP6.2. Sprijinirea Legislativului pentru adoptarea unui plan de acțiune destinat stimulării deschiderii activității parlamentare.

AP6.3. Dezvoltarea unui mecanism integrat prin intermediul căruia instituțiile publice să poată împărtăși bune practici, lecții învățate și resurse relevante în domeniul guvernării deschise.

AP6.4. Consolidarea procesului de implementare a Parteneriatului pentru Guvernare Deschisă în România prin aprobarea Planurilor Naționale de Acțiune prin Decizie a Prim-ministrului, respectând prioritățile asumate prin obiectivele specifice ale Strategiei pentru Guvernare Deschisă.

AP6.5. Sprijinirea autorităților locale pentru dezvoltarea de planuri de acțiune în domeniul guvernării deschise și extinderea numărului de autorități și instituții implicate în OGP local.

AP7.1. Lansarea de campanii de conștientizare cu privire la importanța ca cetățenii să își varieze sursele de informare și mediile pe care le consumă pentru a confirma acuratețea și pentru a reduce dezinformarea.

AP7.2. Lansarea unei platforme naționale de dezbatere pentru inițierea unor demersuri legislative privind limitarea și combaterea dezinformării și propagării informațiilor false.

8. REZULTATELE AȘTEPTATE

- creșterea nivelului de conștientizare și capacitare a funcționarilor publici și a altor părți interesate în ceea ce privește utilizarea și reutilizarea datelor deschise
- creșterea transparenței procesului de consultare publică pentru proiectele de acte normative;
- facilitarea accesului părților interesate la informații de interes public și promovarea unei culturi a guvernării deschise;
- întărirea capacității colaborative dintre organizațiile societății civile și instituțiile guvernamentale;
- conturarea unor direcții strategice și recomandări concrete pentru stimularea și intensificarea participării civice în vederea creșterii calității serviciilor publice și a gradului de inovare în furnizarea acestora;
- evaluarea eficacității procesului de consultare publică și a nivelului de satisfacție al cetățenilor, pentru a identifica zonele de îmbunătățire și pentru a adapta politicile și practicile guvernamentale în consecință.
- stimularea schimbului de idei și experiențe în domeniul guvernării deschise;
- valorificarea resurselor și expertizei existente la nivel local prin colaborarea cu actorii strategici și organizațiile locale relevante, pentru a sprijini eforturile de guvernare deschisă;
- monitorizarea și evaluarea eficientă a aplicării legislației din domeniul guvernării deschise prin utilizarea de instrumente electronice inovative;
- creșterea coerenței și sinergiilor între inițiativele de guvernare deschisă la nivel local și național, pentru a maximiza impactul și eficacitatea acestora;
- promovarea și utilizarea documentelor elaborate de SGG în diferite inițiative și proiecte legate de guvernare deschisă;
- mecanisme eficiente și incluzive de coordonare a politicii guvernării deschise instituite;
- suport politic la nivel înalt privind statul deschis, pentru a oferi un sprijin puternic agendei guvernării deschise;
- îmbunătățirea procesului de monitorizare a finanțărilor nerambursabile din fonduri publice acordate organizațiilor neguvernamentale;
- îmbunătățirea transparenței și responsabilității în utilizarea fondurilor publice;
- stimularea sprijinului financiar din partea contribuabililor pentru organizațiile nonprofit;
- consolidarea colaborării și a comunicării între nivelurile de guvernare
- utilizarea eficientă a platformei E-Consultare;
- implicarea timpurie a cetățenilor în activitățile administrației publice;

- deschiderea și flexibilitatea întâlnirilor și dezbaterilor publice;
- inovarea și diversificarea proceselor participative;
- inițiative premiate implementate de administrația publică și de societatea civilă;
- legislație revizuită în acord cu standardele de bună-practică de la nivel internațional;
- valorificarea expertizei mediului academic în dezvoltarea politicilor de guvernare deschisă;

9. INDICATORII

Indicatorii prin care se vor monitoriza și evalua acțiunile prevăzute în prezenta Strategie se regăsesc în Planul de monitorizare și evaluare a stadiului de implementare a Strategiei pentru Guvernare Deschisă în România, alături de termenele repartizate și de indicarea instituțiilor responsabile.

Astfel, prezenta Strategie va conține următoarele categorii/tipuri de indicatori:

- rapoarte anuale/de analiză/de evaluare/de monitorizare/de feedback;
- campanii/acțiuni/sesiuni de informare/preconsultări organizate;
- instrumente/îndrumări/standarde;
- număr de întâlniri, instruiri, competiții, parteneriate, formate de lucru, sesiuni de dialog, metode testate, Decizii PM; campanii;
- curricule;
- comitete funcționale;
- acte normative, sisteme simplificate, acorduri, Memorandum, Planuri de acțiune, propuneri politici publice adoptate;
- publicare documente suport/îndrumări/ghiduri;
- informări scrise/recomandări transmise;
- registre naționale;
- buget anual alocat;
- centru de resurse;
- instrument de monitorizare a guvernării deschise;
- sistem/mecanism de monitorizare disponibil;
- platformă de dezbatere lansată;
- grup de lucru mixt instituit.

10. PROCEDURI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Prin Decizia Prim-ministrului nr. 181/28.05.2024, a fost înființat *Comitetul interinstituțional pentru elaborarea, implementarea și monitorizarea Strategiei pentru Guvernare Deschisă în România*, organism cu rol consultativ, fără personalitate juridică, la data înființării având următoarea componență: Secretariatul General al Guvernului, Cancelaria Prim-Ministrului, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Justiției, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul Energiei, Ministerul

Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației, Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, Ministerul Culturii, Autoritatea pentru Digitalizarea României, Institutul Național de Administrație. La reuniunile Comitetului participă, în calitate de invitați permanenți, reprezentanți ai Camerei Deputaților și Senatului României, Avocatului Poporului, Consiliului Național de Combatere a Discriminării și Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal. De asemenea, la reuniunile Comitetului pot participa, în calitate de invitați, specialiști în domeniu sau reprezentanți ai altor entități cum ar fi instituții și/sau autorități publice, mediul academic, organizații ale societății civile.

Lucrările comitetului sunt coordonate de Secretariatul General al Guvernului, prin Serviciul pentru Guvernare Deschisă.

În vederea îndeplinirii obiectivului de elaborare, implementare și monitorizare a Strategiei pentru Guvernare Deschisă în România, membrii Comitetului au următoarele atribuții:

a) analizează și dezbat propunerile înaintate de către membri și invitați;

b) realizează activități de documentare și analiză, formulând în cadrul reuniunilor recomandări sau propuneri cu privire la obiectivele și măsurile prevăzute de Strategie;

c) contribuie cu expertiză specifică la elaborarea Strategiei, potrivit domeniului de specializare și ariei de competență;

d) sprijină instituțiile și autoritățile publice responsabile în implementarea și monitorizarea măsurilor prevăzute de Strategie.

Astfel, Comitetul va asigura informarea permanentă a prim-ministrului în legătură cu activitatea și rezultatele obținute în urma implementării Strategiei, prin intermediul Secretariatului General al Guvernului.

Monitorizarea și evaluarea acțiunilor prevăzute în cadrul prezentei Strategii reprezintă procese interconectate, ce se vor derula periodic pe întreaga durată de implementare a acesteia.

Secretariatul General al Guvernului, în colaborare cu Comitetul, va urmări periodic gradul de îndeplinire al indicatorilor determinați în cadrul Strategiei și va centraliza informațiile necesare. Pe baza acestor date, SGG va elabora rapoarte anuale publice, în care va prezenta progresul înregistrat în implementarea Strategiei. Aceste rapoarte vor servi drept instrumente de evaluare și vor asigura transparența și responsabilitatea în procesul de implementare a Strategiei.

În scopul asigurării unei implementări corespunzătoare a prevederilor strategiei, este necesară elaborarea a cel puțin două mecanisme care să asigure un proces de monitorizare și evaluare eficient, respectiv:

- Plan de Acțiune pentru implementarea Strategiei pentru Guvernare Deschisă în România 2025-2030 - anexa nr. 1 la prezenta Strategie;
- Plan de monitorizare și evaluare a stadiului de implementare a Strategiei pentru Guvernare Deschisă în România 2025-2030 - anexa nr. 2 la prezenta Strategie.

Planul de Acțiune, reprezintă un document care cuprinde acțiunile concrete necesare pentru asigurarea îndeplinirii cu succes a obiectivelor determinate. Acesta include, de asemenea, termenele pentru realizarea acțiunilor incluse în Strategie pentru a asigura monitorizarea progresului, responsabilii și indicatorii ce vor fi urmăriți în implementarea acesteia.

Ministerele și instituțiile care au atribuții de implementare a unei acțiuni vor realiza și transmite coordonatorului Strategiei, în colaborare cu celelalte instituții cu responsabilități

în implementarea acțiunilor, rapoarte de progres care prezintă stadiul implementării tuturor măsurilor din aria de responsabilitate.

Rapoartele de progres vor conține informații privind, dar nu limitat la:

- acțiunea principală la care se face referire;

- descrierea demersurilor realizate pentru îndeplinirea acțiunii la care se face referire;

- problemele/obstacolele întâmpinate și cum au fost rezolvate/depășite;

- aprecieri privind stadiul acțiunii (finalizată, parțial finalizată, nefinalizată) și traiectorie (pozitivă, negativă);

- informații privind evaluările derulate (descrierea metodelor folosite; rezultatele/concluziile evaluării);

- date statistice și interpretarea acestor date (după caz);

- recomandări vizând implementarea acțiunii principale la care se face referire (după caz).

Rapoartele de progres vor fi însoțite de copii ale documentelor care reflectă rezultatele acțiunii principale la care se face referire (rapoarte elaborate, metodologii adoptate, set de indicatori, regulament cadru, planuri de campanii publice).

Monitorizarea și evaluarea centralizată a stadiului de implementare a Strategiei se va realiza conform modelului prevăzut în anexa nr. 2 la prezenta Strategie.

11. INSTITUȚIILE RESPONSABILE

Pentru a asigura implementarea cu succes a prezentei Strategii și pentru îndeplinirea corespunzătoare a obiectivelor acesteia, **Secretariatul General al Guvernului** va avea următoarele responsabilități instituționale:

- Coordonarea inițiativelor de guvernare deschisă în întreaga administrație publică;
- Promovarea transparenței instituțiilor guvernamentale;
- Supravegherea implementării legii privind accesul la informațiile publice;
- Protejarea și promovarea spațiului civic, precum și a organizațiilor societății civile;
- Dezvoltarea și implementarea inițiativelor destinate să faciliteze interacțiunea eficientă și transparentă cu părțile interesate, oferindu-le acestora oportunități reale de implicare în procesele decizionale;
- Crearea unor mecanisme de consultare și dialog care să permită părților interesate să-și exprime opiniile și preocupările în mod activ și să participe la formularea și implementarea politicilor publice;
- Promovarea parteneriatelor și colaborării între guvern, sectorul privat, societatea civilă și publicul larg pentru a identifica și dezvolta soluții inovatoare și eficiente pentru problemele comune și pentru a asigura o guvernare mai responsabilă și mai receptivă la nevoile și așteptările părților interesate;
- Monitorizarea și evaluarea constantă a progresului în atingerea obiectivelor stabilite și adaptarea politicilor și măsurilor în funcție de feedback-ul și rezultatele obținute în procesul de implicare a părților interesate.

Instituțiile care fac parte din Comitetul interinstituțional pentru elaborarea, implementarea și monitorizarea Strategiei pentru Guvernare Deschisă în România vor realiza împreună cu SGG monitorizarea și evaluarea constantă a progresului în atingerea obiectivelor stabilite și adaptarea politicilor și măsurilor în funcție de feedback-ul și rezultatele obținute în procesul de implicare a părților interesate, pentru asigurarea implementării inițiativelor de guvernare

deschisă defalcat, în funcție de sectorul social de interes și de aplicabilitatea specifică. Rolul la nivel central al instituțiilor va fi unul de instituții tutelare pe domeniul guvernării deschise, care să împartă responsabilități cu SGG și care să genereze, la nivel de autorități/instituții subordonate și chiar în teritoriu modele similare de politici, preluând adecvat obiectivele Strategiei, la care au adus contribuții în etapa de elaborare.

Institutul Național de Administrație, împreună cu Secretariatul General al Guvernului vor fi responsabili de crearea unei culturi a guvernării deschise la nivelul administrației publice prin instruirea funcționarilor publici în legătură cu diferite aspecte ale guvernării deschise (utilizarea datelor în format deschis și promovarea acestora către părțile interesate, căutarea, preluarea și partajarea informațiilor solicitate de cetățeni în termenul stabilit, interacțiunile cu societatea civilă și publicul asigurarea accesului facil la informații pentru cetățeni, încurajarea feedback-ului public și a participării la procesele decizionale), precum și de monitorizarea și evaluarea constantă a progresului în atingerea obiectivelor stabilite în aria sa de competență.

11.1. PARTENERI PENTRU IMPLEMENTARE

Partener	Rol
Autoritățile publice de la nivel central și local	Implementarea politicilor și acțiunilor specifice
	Schimbul de bune practici, coordonarea acțiunilor comune și dezvoltarea de parteneriate pentru proiecte specifice
	Promovarea unei culturi a guvernării deschise
	Monitorizarea și raportarea progresului
	Sensibilizarea cetățenilor în legătură cu guvernarea deschisă
Sectorul privat	Colaborarea și cooperarea cu instituțiile statului și societatea civilă în dezvoltarea și implementarea soluțiilor inovatoare pentru problemele comune
Societate civilă	Reprezentarea intereselor cetățenilor
	Furnizarea de feedback în procesul de elaborare a politicilor și în monitorizarea implementării acestora
Cetățeni	Exercitarea drepturilor și exprimarea opiniilor și preocupărilor față de guvern și administrația publică
	Participarea în cadrul consultărilor, dezbaterilor publice și a altor forme de implicare în procesele decizionale
Mass-media	Informarea și educarea publicului

11.2. IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE

Pentru a asigura o implicare adecvată a tuturor părților interesate, este necesară elaborarea unui plan cuprinzător.

Părți interesate	Modalitate de implicare
Autoritățile publice de la nivel central și local	Întâlniri și consultări cu reprezentanții pentru a le expune obiectivele și beneficiile Strategiei și pentru a le solicita sprijinul și angajamentul în implementare
Sectorul privat	Întâlniri de colaborare și parteneriate
	Sesiuni de consultare
Societate civilă	Întâlniri de consultare și colaborare
	Sesiuni de formare
	Workshop-uri
Cetățeni	Consultări publice, dezbateri și sondaje de opinie

Părți interesate	Modalitate de implicare
	Promovarea participării cetățenilor prin intermediul platformelor online și a rețelelor sociale

12. IMPLICAȚIILE BUGETARE ȘI SURSELE DE FINANȚARE

Pentru a îndeplini cu succes obiectivele determinate în cadrul Strategiei, este necesar să se identifice sursele de finanțare care să asigure resursele financiare necesare pentru implementarea măsurilor propuse. Aceste surse de finanțare trebuie să fie diversificate și sustenabile, astfel încât să sprijine atât obiectivele pe termen scurt, cât și cele pe termen lung. Principalele surse de finanțare pot include bugetul de stat, fonduri europene, și alte surse. Finanțarea din fondurile europene se realizează în limita sumelor alocate și cu respectarea prevederilor și regulilor de eligibilitate stabilite atât la nivelul legislației europene și naționale, cât și la nivelul programului/programelor din care sunt finanțate operațiunile.

Obiectiv Specific	Surse de finanțare
O.S. 1 Promovarea unei înțelegeri coerente a conceptului de guvernare deschisă și beneficiilor acestuia la nivelul societății	Bugetul de stat, fonduri europene nerambursabile, alte surse de finanțare.
O.S.2 Consolidarea rolului de coordonare și suport al Secretariatului General al Guvernului în domeniul guvernării deschise	Bugetul de stat, fonduri europene nerambursabile, alte surse de finanțare.
O.S. 3 Consolidarea cadrului normativ în domeniul guvernării deschise	Bugetul de stat, fonduri europene nerambursabile, alte surse de finanțare.
O.S. 4 Crearea unui mediul favorabil pentru organizațiile societății civile din România	Bugetul de stat, fonduri europene nerambursabile, alte surse de finanțare.
O.S. 5 Creșterea transparenței și participării	Bugetul de stat, fonduri europene nerambursabile, alte surse de finanțare.
O.S. 6 Îmbunătățirea coordonării și integrării politicilor și practicilor guvernării deschise la nivelul întregului stat	Bugetul de stat, fonduri europene nerambursabile, alte surse de finanțare.
O.S. 7 Consolidarea protecției și promovării spațiului civic	Bugetul de stat, fonduri europene nerambursabile, alte surse de finanțare.

13. IMPLICAȚIILE ASUPRA CADRULUI JURIDIC

Implementarea Strategiei pentru Guvernare Deschisă în România necesită ajustări semnificative ale cadrului legislativ actual și adoptarea de noi acte normative. Aceste modificări sunt esențiale pentru a crea un mediu propice transparenței, participării publice și utilizării eficiente a tehnologiei în sectorul public. Prin consolidarea și actualizarea legislației, România poate asigura o guvernare mai deschisă, responsabilă și orientată spre cetățeni.

14. ANEXE

Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta Strategie.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene